

॥ १० ॥ मातृवत्पिताप्यन्याय्यकारीत्याह ॥ गुरुरिति ॥ क्रियावान्कृतश्रेष्ठकृतुः प्रेतः सन् श्राद्धादौ ॥ ११ ॥ एवंगुरुत्वादिहेतुभिर्यद्यप्यहंनपरिगर्हं तथापि वस्तुतोगर्ह्यएवेत्याह ॥ कोहीति ॥ कोहिधर्मवित् धर्मार्थयोर्हीनं ताभ्यांहीनं कामप्रधानं ॥ १२ ॥ अंतकाले मृतिकाले मुह्यंति विपरीतबुद्धिप्राप्नुवंति ॥ पुराश्रुतिः पुरातनीगाथा प्रत्यक्षा सत्या ॥ १३ ॥ क्रोधाद्विषमधैवपास्यामीत्युक्तिसूचितात् कैकेयीक्रोधात् तक्रोधभयादितियावत् ॥ मोहात्कैकेयीविषयात् ॥ साहसात् अविमृश्यकारित्वात् ॥ तातस्य यदतिक्रांतं भावेनिष्ठा ॥ ज्येष्ठाभिषेकलक्षणसाध्वर्थाननुष्ठानं तत्साध्वर्थमभिसंधाय राजोक्तार्थेषुकतमस्यसाधुत्वमिति विचार्य प्रत्याहरतु निवर्तयतु ॥ १४ ॥ तदे

कथं दशरथाज्जातः शुभाभिजनकर्मणः ॥ जानन्धर्ममधर्मंच कुर्यात्कर्मजुगुप्सितं ॥ १० ॥ गुरुः क्रियावान्दृष्टश्च राजा प्रेतः पितेति च ॥ तातं तं परिगर्हं दैवतं चेति संसदि ॥ ११ ॥ कोहिधर्मार्थयोर्हीनमीदृशं कर्म किल्बिषं ॥ स्त्रियः प्रियचिकीर्षुः सन्कुर्याद्धर्मज्ञधर्मवित् ॥ १२ ॥ अंतकाले हि भूतानि मुह्यंतीति पुराश्रुतिः ॥ राज्ञैव कुर्वता लोके प्रत्यक्षा साश्रुतिः कृता ॥ १३ ॥ साध्वर्थमभिसंधाय क्रोधान्मोहाच्च साहसात् ॥ तातस्य यदतिक्रांतं प्रत्याहरतु तद्भवान् ॥ १४ ॥ पितुर्हि समतिक्रांतं पुत्रो यः साधुमन्यते ॥ तदपत्यं मतं लोके विपरीतमतो न्यथा ॥ १५ ॥ तदपत्यं भवानस्तु मा भवान्दुष्कृतं पितुः ॥ अतियत्तत्कृतं कर्म लोके धीरविगर्हितं ॥ १६ ॥ कैकेयीमांचतातंच सुहृदो बांधवांश्च नः ॥ पौरजानपदान्सर्वान्त्रातुं सर्वमिदं भवान् ॥ १७ ॥ कचारण्यं कचक्षात्रं कजटाः कचपालनं ॥ ईदृशं व्याहतं कर्म न भवान्कर्तुमर्हति ॥ १८ ॥

वोपपादयति पितुर्हीति ॥ अतिक्रांतमतिक्रमस्तं साधुमन्यते तद्विपरीत्याचरणेन साधुयथा तथा संपादयति ॥ तदपत्यं मतं अपतनहेतुत्वादपत्यशब्दवाच्यं ॥ १५ ॥ अपत्यमस्तु अन्वर्थापत्यमस्तु ॥ मा भवान्दुष्कृतं पितुरनुमन्यतामिति शेषः ॥ तदेवाह ॥ अतीति ॥ यत्तत्कृतं दशरथकृतं कर्म तदति धर्ममतिक्रम्य प्रवृत्तं ॥ अतएव लोके धीरैर्विगर्हितं ॥ अतस्तदनुमननमनुचितमिति पितृवचसः परिपाल्यत्वे युक्तं धर्मवदभिषेकवचनमेव परिपालयेति व्यंग्यं ॥ १६ ॥ सर्वान्त्रातुं इदं सर्वमदुक्तं भवाननुमन्यतामिति भावः ॥ १७ ॥ पित्रुक्तवचनवासस्य गर्हितत्वमेवाह ॥ कचेति ॥ १८ ॥